

Департамент науки і освіти Харківської
обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Харківський обласний Палац
дитячої та юнацької творчості»

КЗ «ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПАЛАЦ
ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ
ТВОРЧОСТІ»

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК

Рекомендації. Робочі матеріали.
Документи освіти.

ХХХІХ

Харків
2020

ББК 84.Ук 7
3-13

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК. Рекомендації.
Робочі матеріали. Документи освіти. //№ 39 – КЗ «Харківський
обласний Палац дитячої та юнацької творчості» /, - Х., 2020. –
18 с

За загальною редакцією Підберезкіної Т.Є..

Упорядники: Мусієнко Т.М., Ярошенко О.І.

Рецензент: Курукіна Т.І.

Відповідальний за випуск Глазунов В.Г.

Видання містить нормативно-правові та інформаційно-методичні матеріали з організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти.

Також наведено для практичного використання корекційні вправи та ігри для дітей з особливими освітніми потребами.

Збірник рекомендовано для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти, вихователів і батьків.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 21 серпня 2019 р. № 779

Київ

Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти
Відповідно до абзацу сьомого частини другої статті 18 Закону України
“Про позашкільну освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти, що додається.
2. Міністерству освіти і науки з урахуванням пропозицій Міністерства культури, Міністерства молоді та спорту розробити та затвердити у шестимісячний строк Порядок реєстрації здобувачів позашкільної освіти з особливими освітніми потребами в закладах позашкільної освіти.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 21 серпня 2019 р. № 779

ПОРЯДОК
організації інклюзивного навчання в
закладах позашкільної освіти

1. Цей Порядок визначає вимоги до організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу та форми власності з метою забезпечення рівних прав та можливостей осіб з особливими освітніми потребами на якісну позашкільну освіту, розвитку їх здібностей та обдарувань з урахуванням індивідуальних потреб та інтересів, зокрема потреб у професійному визначенні, соціалізації та інтеграції в суспільство.

2. Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах позашкільної освіти включає забезпечення:

безперешкодного доступу до будівель, споруд і приміщень згідно з будівельними нормами, державними стандартами та правилами;

принципів універсального дизайну в освітньому процесі;

розумного пристосування (за потреби);

відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, у тому числі інформаційно-комунікаційними технологіями, навчально-дидактичним обладнанням та матеріалами;

допоміжними засобами навчання (за потреби);

доступності інформації в різних формах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат тощо);

індивідуалізації освітнього процесу для вихованців, учнів, слухачів (далі — здобувачі позашкільної освіти) з особливими освітніми потребами, зокрема складення індивідуальної програми розвитку.

3. Засновник закладу позашкільної освіти забезпечує створення у закладі позашкільної освіти інклюзивного освітнього середовища.

Керівник закладу позашкільної освіти несе відповідальність за організацію та якість інклюзивного навчання відповідно до законодавства.

4. Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до закладу позашкільної освіти відбувається за заявою повнолітньої особи або одного з батьків (законного представника) дитини.

У заяві про зарахування до закладу позашкільної освіти зазначається необхідність утворення інклюзивної групи (класу) або іншої організаційної форми навчання (далі — інклюзивна група (клас) за умови подання копії висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-

педагогічну оцінку розвитку дитини або копії індивідуальної програми реабілітації повнолітньої особи з інвалідністю, що завіряються власноруч.

5. На підставі заяви, в якій зазначено про необхідність утворення інклюзивної групи (класу) та до якої додано копії підтвердних документів, керівник закладу позашкільної освіти:

видає наказ про утворення інклюзивної групи (класу);

забезпечує необхідну матеріально-технічну та навчально-методичну базу;

забезпечує необхідні допоміжні засоби навчання згідно з висновком інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;

затверджує наказом перелік фахівців, зокрема педагогічних працівників закладу позашкільної освіти, які розробляють індивідуальну програму розвитку здобувача позашкільної освіти (далі — індивідуальна програма розвитку);

здійснює добір необхідних фахівців відповідно до законодавства для надання психолого-педагогічних послуг із забезпечення освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами згідно з індивідуальною програмою розвитку.

6. Група (клас) вважається інклюзивною, якщо в ній (ньому) навчається не менше одного здобувача позашкільної освіти з особливими освітніми потребами.

У разі вибуття з будь-яких причин здобувача позашкільної освіти з особливими освітніми потребами з інклюзивної групи (класу) та відсутності інших осіб з особливими освітніми потребами в цій групі (класі) припинення роботи інклюзивної групи (класу) здійснюється на підставі наказу керівника закладу позашкільної освіти.

7. Для забезпечення індивідуалізації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти для здобувачів позашкільної освіти з особливими освітніми потребами складається індивідуальна програма розвитку за формою згідно з додатком до цього Порядку.

Індивідуальна програма розвитку складається фахівцями, зокрема педагогічними працівниками закладу позашкільної освіти, у взаємодії принаймні з одним із батьків (законних представників) дитини з особливими освітніми потребами, здобувачем позашкільної освіти з особливими освітніми потребами.

Для дитини з особливими освітніми потребами індивідуальна програма розвитку розробляється відповідно до потреб, зазначених у

висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

Для повнолітніх осіб з інвалідністю індивідуальна програма розвитку розробляється відповідно до потреб, зазначених в індивідуальній програмі реабілітації.

Індивідуальна програма розвитку переглядається двічі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування.

8. Фінансування здобуття позашкільної освіти особами з особливими освітніми потребами в державному та комунальному закладі позашкільної освіти здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

(найменування закладу позашкільної освіти)

ЗАТВЕРДЖЕНО

_____ (підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності),
посада керівника закладу позашкільної
освіти)

“ ____ ” _____ 20__ року

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
ЗДОБУВАЧА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
на 20__ / ____ навчальний рік

1. Загальні відомості:

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження здобувача
позашкільної освіти)

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) батьків або законних
представників здобувача позашкільної освіти)

Телефон _____ Адреса проживання _____

Дата вступу до закладу позашкільної освіти _____

Група (клас) _____

2. Відомості про особливості розвитку (стан здоров'я, фізичний і мовленнєвий розвиток, когнітивна, емоційно-вольова сфери, наявний рівень знань, здібностей, умінь, навичок, особливі освітні потреби тощо)

Порядковий номер	Дата	Зміст	Джерело інформації
------------------	------	-------	--------------------

3. Освітня програма, якою користується керівник групи (класу)

(зазначити назву програми)

4. Адаптація та модифікація освітньої програми

Назва адаптації	Так/ні	Примітка
-----------------	--------	----------

Пристосування середовища:

доступність

освітлення

рівень шуму

Психолого-педагогічна адаптація:

використання візуального розкладу

збільшення часу на виконання завдань

збільшення обсягу допомоги (демонстрація зразка, нагадування тощо)

руховий режим

використання заохочень

використання засобів концентрації уваги

Адаптація навчального матеріалу:

картки-підказки, картки-інструкції

засоби альтернативної комунікації

Модифікація:

скорочення змісту матеріалу

зниження рівня вимог до виконання завдань

Інше

5. Необхідна матеріально-технічна та навчально-методична бази, зокрема інформаційно-комунікаційні технології, навчально-дидактичне обладнання та матеріали тощо (зазначити необхідне)

Так

Ні

6. Необхідні допоміжні засоби навчання

7. Фахівці, які розробили індивідуальну програму розвитку

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Найменування посади/спеціальності	Підпис
--	-----------------------------------	--------

8. Погодження індивідуальної програми розвитку здобувача позашкільної освіти з батьками (законними представниками) дитини з особливими освітніми потребами або з повнолітнім здобувачем позашкільної освіти

Я, _____,
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

брав участь у розробленні індивідуальної програми розвитку та згоден з її змістом.

(підпис)

(дата)

(підпис)

(дата)

9. Консультавання батьків (законних представників) дитини з особливими освітніми потребами у процесі розроблення/виконання індивідуальної програми розвитку

Дата	Тема консультації	Відповідальні особи
------	-------------------	---------------------

10. Психолого-педагогічна характеристика особи з особливими освітніми потребами за 20__ / __ навчальний рік _____

Методичні рекомендації

10 ПРАВИЛ КОМУНІКАЦІЇ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Для успішного інклюзивного навчання батьки мають стати частиною шкільної команди. Проте налагодити з ними співпрацю – часом складне завдання. Дефектолог із США Крістін Рів дає практичні поради, як зробити з батьків справді партнерів.

Ці поради стануть у пригоді й для налагодження співпраці з батьками не тільки в інклюзивних класах і не тільки в школі, а і в закладах позашкільної освіти.

1. НАДАВАЙТЕ ЧІТКУ ІНФОРМАЦІЮ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ В КЛАСІ.

Зрозуміло, що тут йдеться не про дії інших дітей чи вчителя – ми всі пам'ятаємо про конфіденційність і професійну етику. Однак візьміть собі за правило **регулярно** надавати батькам інформацію про те, що їхня дитина зробила, що в неї/нього вдалось, а над чим ще треба попрацювати, що саме зараз вивчають діти всього класу. Ця інформація допоможе батькам зрозуміти, над чим потрібно працювати вдома і як допомогти дитині стати більш успішною в класі.

2. ПЕРЕДАВАЙТЕ БАТЬКАМ ПРИКЛАДИ ДЛЯ ДОМАШНЬОЇ РОБОТИ.

За правилами НУШ, не варто навантажувати дітей домашнім завданням, однак коли йдеться про дитину з ООП, пріоритетом має бути успішність дитини в колективі (для цього шкільний матеріал потрібно повторно опрацювати вдома, можливо, навіть “проходити” наперед – залежно від труднощів, з якими стикається дитина під час навчального процесу) та розуміння того, що школа – це середовище для узагальнення, більшості навичок батьки мають навчити дітей удома.

3. ГОВОРІТЬ БАТЬКАМ ПРО УСПІХИ: ЇХНЯ МОТИВАЦІЯ – ЦЕ РУШІЙНА СИЛА ВСЬОГО ПРОЦЕСУ.

Коли ми найчастіше контактуємо з батьками? Коли щось трапляється. Будь-яка людина (і дитина зокрема) буде вмотивована до роботи, якщо її хвалити.

У цьому випадку успіхи дитини – це успіхи батьків. Тому, не зважаючи на вашу зайнятість, знайдіть час зробити два-три фото успішно виконаного завдання. Чи надішліть мамі коротке повідомлення про досягнення на уроці математики. Вам потрібно, щоб батьки були у вашій команді, а найкращий спосіб цього досягнути – розділити з ними успіх.

4. ПОВІДОМЛЯЙТЕ ПОГАНІ НОВИНИ ОСОБИСТО.

Наприклад, в учня був поганий день – найгірший з тих, що ви пам'ятаєте. Знайдіть час поговорити з батьками після уроків. У крайньому випадку – зателефонуйте. **Потрібно детально описати все, що відбувалось за день.** Також варто зазначити, що ви (вчитель / асистент учителя) плануєте робити далі для подолання труднощів, які виникли у дитини.

Батьки знають, що “погані” дні можливі, у них вдома вони теж трапляються. Питання в тому, що ми можемо з цим зробити? Розмова про “поганий” день сама по собі не вирішить проблему. Батькам буде набагато спокійніше, якщо ви озвучите, що саме ви будете робити в майбутньому.

5. ЗБЕРІГАЙТЕ КОПІЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКУ ВИ НАДСИЛАЄТЕ ДОДОМУ.

Записки для батьків та [форми зворотного зв'язку](#) – це документи, які допомагають встановити, що й коли ви повідомляли батькам. Часто це джерело матеріалу про те, ЯКІ події та КОЛИ відбувались протягом дня. Якщо ви не зберігаєте копії, ви не зможете відповісти на запитання, що і коли ви говорили батькам. Але ці дані можуть вам знадобитись.

6. НЕ ДОЗВОЛЯЙТЕ, ЩОБ З БАТЬКАМИ СПІЛКУВАВСЯ ТІЛЬКИ АСИСТЕНТ ДИТИНИ.

Хоча ця посада ще не повністю прописана в українському законодавстві, усе більше родин користуються послугами приватно найнятих фахівців, які супроводжують дитину з особливими освітніми потребами в школі – індивідуально. Такі люди називаються асистентами **дитини** і мають чітке завдання – супроводжувати і допомагати **тільки дитині**, з якою вони працюють.

Якщо такий фахівець працює у вашому класі – вам пощастило, тому що дитина може отримувати індивідуальний супровід тоді, коли їй це потрібно. Однак є ризик однобічного бачення ситуації в класі. Тому якщо ви вчитель або асистент вчителя – знайдіть час і поспілкуйтесь з батьками особисто. Це потрібно для того, щоб вони мали кілька джерел інформації стосовно успіхів та труднощів своєї дитини.

Також вчитель має усвідомлювати, що відбувається з дитиною. Тобто отримувати актуальну інформацію від асистента дитини та асистента вчителя.

Отже, ВСІ мають працювати спільно. Батьки ж мають отримувати інформацію як готовий продукт співпраці фахівців.

7. НЕ ЗВОДЬТЕ ВСЕ ДО ПОНЯТЬ “ХОРОШИЙ” / “ПОГАНИЙ” ДЕНЬ.

Одна мама назвала це “системою смайликів”: “Якщо я отримую зі школи тільки смайлик, що посміхається чи тільки сумує, – для мене це не несе жодної інформації”. Вона має рацію – має бути деталізація, а не загальні фрази.

8. НИКОЛИ НЕ ПРИХОВУЙТЕ ПОГАНІ НОВИНИ ВІД БАТЬКІВ.

Дуже важливо інформувати батьків про те, що насправді відбувається в школі. Якщо ви говорите, що все нормально, а насправді це не так – у майбутньому це призведе до неприємностей та непорозумінь.

9. НЕ КОРИСТУЙТЕСЬ ПРАВИЛОМ “Я ПОЧНУ РОЗМОВУ, ТІЛЬКИ ЯКЩО МЕНЕ ЗАПИТАЮТЬ”.

Будьте проактивним (*діяти ще до початку поведінки – ред.*). Так само, як це працює в роботі з поведінкою учнів, в організації роботи класу – це дієво і в побудові взаємостосунків з батьками. Якщо ви чекаєте, коли батьки звернуться до вас із запитанням – ви чекаєте занадто довго. Спрямовуйте батькам інформацію та просіть про зворотний зв'язок. За кожної нагоди наголошуйте на важливості підтримки взаємної комунікації.

10. НЕ ОЧІКУЙТЕ, ЩО БАТЬКИ БУДУТЬ РОЗПОВІДАТИ ВАМ АБСОЛЮТНО ВСЕ. ЗАВЖДИ ЗАЛИШАЙТЕ ЇМ МІСЦЕ ДЛЯ ПОМИЛКИ ЧИ НЕДОМОВКИ.

Життя батьків дітей з особливими освітніми потребами не менш напружене за ваше. Крім того, у батьків можуть бути свої перестороги та причини не надавати вам усю інформацію. Інформація про дитину часто зачіпає частину їхнього (родинного) особистого життя.

Наприклад, батьки можуть не сказати вам про зміну або введення нового препарату, не тому що не хочуть, а тому що їх занадто часто за це засуджують. Мовляв, “невже не можете впоратись без цього?”. Це варто брати до уваги і наперед проговорювати з батьками різні теоретичні ситуації, яких ви б хотіли уникнути для налагодження плідної співпраці.

Джерело: статті Крістін Рів (дефектолог, США)

Корекційні вправи та ігри для дітей особливими освітніми потребами (Синдром Дауна), які можна використовувати на заняттях гуртків напрямів позашкільної освіти, відповідно адаптувавши їх

Вправи для розвитку моторики і уваги.

1. Вправа «Повтори за мною».

Дитина повинна по інструкції: а) протягнути руки вгору, вниз, направо, наліво (якщо не знає «направо», «наліво», то «на вікно», «на двері»); б) показати витягнутою рукою на названий предмет (вікно, стіл, книга і т.д.); в) намалювати крейдою (олівцем) круг (паличку, хрестик) вгорі, внизу, праворуч, ліворуч дошки (зошита).

2. Вправа «Який я сильний».

Вправа для пальців рук: розчепирити пальці, стиснути кулак – розтиснути; з стиснутого кулака по черзі випрямляти пальці.

3. Скачувати з пластиліну кульки, змійки, ланцюжки.

4. Вправа «Допоможи».

Перекладати дрібні предмети (кульки) із однієї коробки в іншу. Зібрати розсипані на підлозі дрібні предмети в коробку.

5. Вправа «З'єднай».

Крейдою на дошці або олівцем на аркуші паперу ставлять дві крапки, дитина повинна пальцем провести лінію, що їх сполучає (крапки даються в різних напрямках)

6. Вправа на рівновагу.

Дитина повинна:

а) пройти по накресленій лінії (пряма, круг, хвиляста);

б) пробігти по дошці, несучи який-небудь предмет.

Вправи для розвитку пам'яті та уваги

1. Вправа «Швидко назви».

Вихователь показує дитині картинки і швидко їх прибирає. Дитина повинна по пам'яті назвати, що бачив.

2. Кілька разів вдаряють по долоні або олівцем об стіл. Дитина повинна сказати, скільки разів.

3. Вправа «Повтори за мною».

Проводиться ритмічний стукіт (паличкою об стіл). Від вихованця вимагається повторити його.

4. Вправа «Покажи».

Виконується який-небудь рух. Дитина по пам'яті повинна його повторити.

5. Вправа «Не помились».

Дитині зав'язують очі, вихователь торкається його. Дитина повинна визначити скільки разів до нього торкнулися.

Вправи для визначення кольору, форми, величини

1. Показується якась фігурка з кольорової геометричної мозаїки (ромб, круг, трикутник). Дитина повинна вибрати таку ж за формою (по кольору).
2. Показується певна фігурка (з тієї ж мозаїки), а потім вона прибирається. Дитина по пам'яті повинна підібрати таку ж.
3. Розкладання різнокольорових кульок, кружечків, паличок в купки по кольору.
4. Складання різних пірамідок.
5. Будування ланцюжком кубиків однакового розміру і одного кольору. Будування кубиків різної величини в ряд за принципом поступового зменшення розміру кожного наступного кубика.
6. Виставляють однорідні предмети різного розміру (грибочки, човники, ляльки і т.д.), дитині пропонують показати найбільшу – найменшу.
7. Розкладаються різні предмети контрастних кольорів. Дитині пропонують відокремити предмети одного кольору від предметів іншого кольору. Потім вчать правильно називати ці кольори; поступово вводять нові. Шляхом вправ на різних предметах, групуючи їх і називаючи колір, дитина навчається правильно розпізнавати і називати кольори. Можна використовувати намистинки, кульки, мотки ниток, смужки паперу, палички, прапорці, гудзики, предмети, зроблені з пластиліну (кульки, ковбаски, яблучка) і т.ін.

Корекційні вправи для неспокійних дітей

Для неспокійних, імпульсивних дітей доцільно заняття чергувати зі спеціальними вправами, які вимагають спокою і самовладання. Ці вправи можуть бути наступними:

1. Посидіти спокійно 5-10-15 секунд.
2. Посидіти мовчки, заклавши руки за спину.
3. Повільно мовчки проводити рукою по краю стола.
4. Тихо встати і сісти.
5. Тихо пройти до вікна (до двору), повернутися на своє місце і сісти.
6. Тихо підняти і опустити книжку (можна кілька разів).

Корекційні вправи для досягнення відповідної швидкості рухів

Ці вправи доцільно проводити з інертними, малорухливими дітьми.

1. Прибрати зі столу руки швидко по команді.
2. Швидкі рухи рук по команді (підняти руку, простягнути в сторону і т.д.).
3. Швидко постукати по столу 3,4,5 раз.
4. Швидко вийти з-за столу, сказати своє ім'я (або вік, або адресу) і сісти на місце.
5. Швидко підняти якийсь предмет (попередньо вихователь його випускає з рук).

6. Швидко витерти дошку.
7. У швидкому темпі називати показувані предметні картинки.
8. Коли дитина навчиться складати пірамідку, можна влаштовувати з ним змагання «Хто швидше». Вихователь одночасно з ним складає таку ж пірамідку, іноді випереджаючи дитину, іноді надаючи «перемогу» йому.

Корекційні ігри

Гра «Що змінилось?»

1-й варіант. Перед дитиною ставиться іграшковий автомобіль, у нього садять декілька котиків (3-4). Дитині пропонується уважно подивитися і запам'ятати. Потім вона повинна закрити очі. Один котик прибирається. Відкривши очі, дитина визначає, що змінилось.

2-й варіант. На стіл ставляться два кубики (червоний і зелений). Дається вказівка: «Подивись уважно і запам'ятай. Тепер закрій очі». Ставиться ще червоний кубик. Дитина повинна визначити, який кубик добавився або що змінилось. Цю гру можна широко варіювати, використовуючи різні іграшки та предмети. Гра розвиває увагу, спостережливість, пам'ять.

Гра «Квітка і метелик»

Гру краще проводити з декількома дітьми. Із паперу зроблені квіти різного кольору і відповідні їм за кольором метелики. Ставляться квіти. Кожній дитині дається метелик якогось одного кольору (жовтий, білий, червоний). Вихователь каже: «Жовтий метелик, лети на свою квітку». Дитина, в руках у якої жовтий метелик, виходить і садить його на жовту квітку. Те ж саме повторюється з метеликами інших кольорів. В цю гру можна грати і з однією дитиною. Із поданих їй 3-4 метеликів різного кольору слід вибрати такого по кольору, що називає вихователь, і посадити його на відповідну квітку.

Гра «Маленька господиня»

Мета гри – розвиток у дітей навичок самообслуговування, формування уміння слухати інструкцію (вказівку) і виконувати її. Використовуються іграшкові лялькові меблі, посуд. Дитині пропонується обставити кімнату. Дається одна вказівка, дитина її виконує. Після цього дається інша вказівка. Наприклад: «Поставити шафу, диван, стіл, стільці» і т.п. «Посади ляльку. Дай їй тарілку. Налий туди борщ. Погодуй її. Прибери посуд. Поклади ляльку спати» і т.п. (кожного разу виконується тільки одна дія). Цю гру можна використовувати і для розвитку мовлення. Дитина повинна розповідати про те, що вона робить. Наприклад: «Я саджу ляльку. Я даю їй тарілку. Наливаю їй борщ. Я годую ляльку.» і т.п.

Ігри із будівельним матеріалом

1. Дитина будує за показом або по словесній інструкції. За показом. Вихователь кладе кубик. Дитина повинна зробити те ж саме. На цей кубик кладеться інший. Дитина виконує цю ж саму дію.

По словесній інструкції. Вихователь мовою регулює дії дитини. «Візьми червоний кубик, біля нього постав такий же» і т.д. Деякі діти добре підпорядковують свої дії словесній регуляції і таким чином вчаться виконувати багато завдань. Діти із синдромом Дауна краще будують за показом, наслідуючи кожен дію вихователя. У них добре розвинені наслідувальні уміння.

2. Дитина будує за зразком. Цей вид діяльності більш складний. Далеко не всі глибоко розумово відсталі можуть його виконати. Подається нескладний зразок і пропонується: «Побудуй таку ж саму лавку» («хатинку», «садок» і т.д.). Якщо дитина не може виконати завдання самостійно, слід їй в цьому допомогти.

3. Дитина будує за власним задумом. Діти з синдромом Дауна не мають творчих здібностей і фантазій. Але якщо навчити їх будувати декілька «об'єктів», вони з цікавістю будуть це робити в подальшому по пам'яті самостійно і отримувати задоволення від гри.

<http://www.slideshare.net/AnhelinaMytsura/ss-80697500?fbclid=IwAR3Sginn6a92JJ6trhIyRQdmB8vYpk3W4NWD4ah1K9pWC E7UoVgKBb5gSC8>

